

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania K. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Łodzi
o ustalenie kapitału początkowego i o wypłatę emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 17 maja 2023 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 17 marca 2022 r., sygn. akt III AUa 821/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 17 marca 2022 r., sygn. akt III AUa 821/21 Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację odwołującego się K. M. od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z 21 kwietnia 2021 r., sygn. akt VIII U 2976/20, którym Sąd pierwszej instancji oddalił odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Łodzi z 30 października 2020 r. oraz z 2 listopada 2020 r.

Decyzją z 30 października 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Łodzi stwierdził, po ponownym rozpatrzeniu sprawy, że K. M. niesłusznie ustalił kapitał początkowy. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że przyczyną odmowy ustalenia kapitału początkowego jest fakt, iż wnioskodawca od 1 czerwca 1994 r. ma ustalone prawo do emerytury policyjnej (strażackiej). Decyzją tą anulowano decyzję o ustaleniu kapitału początkowego.

Decyzją z 2 listopada 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Łodzi przyznał K. M. emeryturę od 6 października 2020 r., tj. od osiągnięcia

wieku emerytalnego. Jednocześnie Zakład zawiesił wypłatę tego świadczenia z uwagi na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia, gdyż może być wypłacane tylko jedno - wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego. Zakład wskazał również, że rekompensata z tytułu pracy w szczególnych warunkach przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego. Ponieważ w przypadku skarżącego ustalenie kapitału początkowego jest bezpodstawne, nie można także ustalić wspomnianej rekompensaty. Decyzja w sprawie ustalenia kapitału początkowego wnioskodawcy z 21 września 2004 r. została uznana za nieważną na podstawie art. 156 ust. 1 pkt 2 k.p.a.

Odwołanie od wymienionych decyzji wniósł K. M. uznając je za krzywdzące.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podnosząc argumentację jak w zaskarżonej decyzji.

W piśmie z 22 lutego 2021 r. odwołujący się sprecyzował, iż wnosi o uchylenie decyzji ZUS z 30 października 2020 r. oraz zmianę decyzji ZUS z 2 listopada 2020 r. przez zobowiązanie organu rentowego do wydania decyzji o ustaleniu kapitału początkowego wraz z rekompensatą oraz obliczenia emerytury w oparciu o zwaloryzowany kapitał początkowy powiększony o rekompensatę i zwaloryzowane składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe, a także podjęcie wypłaty emerytury po zakończeniu jego służby w PSP (uprawnienie do wypłaty drugiej emerytury) i tym samym wypłacanie emerytury zarówno z ZUS, jak i ZER MSWiA.

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z 21 kwietnia 2021 r., sygn. akt VIII U 2976/20 oddalił odwołanie K. M.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł odwołujący się, zarzucając mu naruszenie art. 95 ust. 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 291) w związku z art. 15a ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Anty korupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 723); art. 5 ust. 2a

ustawy emerytalnej w związku z art. 95 ust. 2 tej ustawy; art. 32 Konstytucji RP; a także błąd w ustaleniach faktycznych.

Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako niezasadną.

Sąd drugiej instancji wskazał, że Sąd Najwyższy uchwałą składu siedmiu sędziów z 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21, (LEX nr 3274620) stwierdził, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 7 ustawy z 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin). Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko przedstawione w powyższej uchwale, co oznacza, że zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji odpowiada prawu.

Sąd drugiej instancji przyjął za Sądem Najwyższym, że systemowa wykładnia użytego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zwrotu „z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo 18e ustawy (zaopatrzeniowej)...” daje podstawę do przyjęcia, iż wyjątek ten należy interpretować nie tylko przedmiotowo, to znaczy wyłącznie przez pryzmat zasad obliczania emerytury wojskowej wynikających z art. 15a albo 18e ustawy zaopatrzeniowej, ale także podmiotowo, co oznacza konieczność wzięcia pod uwagę adresatów tych przepisów. To dla nich ustawodawca wprowadził bowiem (na przyszłość) możliwość równoczesnego pobierania emerytury wojskowej i emerytury powszechnej, odbierając im równocześnie prawo do wzrostu emerytury wojskowej z tytułu doliczenia stażu „cywilnego”, pozostawiając jednak taką samą możliwość (prawo wyboru) również dla żołnierzy powołanych do służby przed dniem 2 stycznia 1999 r., po spełnieniu (poczynając od 1 stycznia 2025 r.) przesłanek określonych w art. 18i ustawy zaopatrzeniowej. Trzeba też mieć na względzie, że o ile we wcześniejszym okresie wzrost emerytury wojskowej mógł nastąpić z tytułu doliczenia okresów składkowych i nieskładkowych, a prawo do emerytury powszechnej wiązało się nie tylko z

osiągnięciem wieku emerytalnego, ale także z posiadaniem określonego stażu emerytalnego, złożonego właśnie z okresów składkowych i nieskładkowych, o tyle nowe zasady obliczania emerytur wojskowych dla żołnierzy powołanych do służby po dniu 1 stycznia 1999 r. oraz poczynając od 1 stycznia 2013 r., znajdują bądź też będą w przyszłości znajdować zastosowanie w czasie, gdy prawo do emerytury powszechnej jest już uzależnione wyłącznie od osiągnięcia wieku emerytalnego i zgromadzenia odpowiedniego kapitału składkowego, a nie od okresu, w którym ów kapitał był gromadzony.

Sąd drugiej instancji podzielił również konstatację Sądu Najwyższego, że opisany wyżej rezultat wykładni systemowej znajduje potwierdzenie także w wykładni funkcjonalnej (celowościowej) art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej. Pośrednio cel uregulowania zawartego w tym przepisie wynika bowiem z uzasadnienia projektów obu wyżej omówionych zmian ustawowych, które świadczą, że projektodawca nie zakładał możliwości kumulacyjnego pobierania świadczeń z obu systemów. Przyjął bowiem, co zostało następnie w pełni zaakceptowane i zrealizowane w toku procesu legislacyjnego, że w każdym przypadku osoba uprawniona do emerytury wojskowej oraz emerytury powszechnej, która pozostawała w zawodowej służbie wojskowej w dniu 1 stycznia 1999 r., musi dokonać wyboru świadczenia, które ma być jej wypłacane, również wtedy, gdy wysokość emerytury wojskowej została obliczona wyłącznie na podstawie okresów tej służby, bez uzupełnienia jej o zwiększenie wynikające z przebytych okresów składkowych i nieskładkowych. Wykładnia celowościowa potwierdza zatem, że użyty w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zwrot „z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo 18e ustawy (zaopatrzeniowej)...” oznacza jego zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do żołnierzy wymienionych w tych przepisach. Taki cel regulacji wynika z samej konstrukcji kolejno dokonywanych zmian ustawowych, których lektura uzasadnia stanowisko, że celem ustawodawcy było pozbawienie żołnierzy możliwości zwiększania emerytur wojskowych przez uwzględnienie przebytych przez nich w ramach stażu powszechnego okresów składkowych i nieskładkowych, rekompensowane prawem do pobierania dwóch świadczeń emerytalnych,

oczywiście po spełnieniu przewidzianych w przepisach prawa warunków ich nabycia.

Dalej Sąd Apelacyjny zauważył, że Sąd Najwyższy w swych wywodach pochylił się też nad funkcją ocenianej regulacji z punktu widzenia konstytucyjnych zasad równości i sprawiedliwości społecznej. Dla analizy ukształtowanego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zbiegu świadczeń nie ma znaczenia art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, gdyż w odniesieniu do wynikającego z tego przepisu prawa do zabezpieczenia społecznego ustawodawca dysponuje dużą swobodą, co potwierdza orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego. Europejski Trybunał Praw Człowieka w decyzjach z 11 grudnia 2018 r., nr39247/12(LEX nr 2626955) i nr 41178 (LEX nr 2627060) uznał uprawnienie państwa - strony Konwencji o ochronie praw człowieka - do samodzielnego kształtowania systemu zabezpieczenia społecznego, w tym do wprowadzenia zasady wypłaty jednego świadczenia, w myśl której świadczeniobiorcy nie można przyznać jednocześnie dwóch świadczeń. Dlatego ocena budzącej wątpliwości regulacji powinna być dokonywana pod kątem konstytucyjnych zasad równości i sprawiedliwości społecznej. Co do pierwszej z tych zasad w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego przyjmuje się, że równo należy traktować osoby należące do tej samej kategorii, tzn. posiadające te same lub podobne cechy relewantne. Jednocześnie przyjmuje się jednak, że równym traktowaniem jest także uzasadnione odstępstwo od równego traktowania, tzw. dyferencjacja praw i obowiązków. Zasady sprawiedliwości społecznej, których potrzeba stosowania szczególnie silnie występuje w prawie ubezpieczeń społecznych, uznaje się za uzasadnienie dyferencjacji sytuacji prawnej podmiotów. Przyjęcie założenia, zgodnie z którym dyferencjacja uprawnień żołnierzy w zakresie prawa do wypłaty świadczeń emerytalnych „w zbiegu” jest związana wyłącznie z datą powołania ich do służby wojskowej (przed i po 1 stycznia 1999 r.) i stanowi jej konsekwencję, oznaczałoby - w ocenie Sądu Najwyższego - ich nierówne traktowanie. Inaczej ten problem jest postrzegany, gdy się założy (a założenie takie jest w pełni uprawnione), że nie chodzi w nim o samą datę powołania do służby lecz o to, że te dwie grupy żołnierzy były objęte w okresie odbywania tej służby różnymi systemami emerytalnymi, co data powołania ich do służby jedynie ilustruje. Wprowadzenie od 1 stycznia 1999 r. systemu „zdefiniowanej składki” w miejsce

systemu „zdefiniowanego świadczenia” i związane z tym istotne różnice w zakresie unormowania sposobu opłacania składek na powszechne ubezpieczenie społeczne przez żołnierzy powołanych do służby do 1 stycznia 1999 r., jak i po tym dniu, nie może pozostać bez znaczenia dla ustalania zakresu podmiotów, którym przysługuje równe traktowanie. Jest to istotna cecha różniąca te podmioty. Taką cechą jest też zróżnicowanie ze względu na zachowaną w stosunku do jednej tylko grupy żołnierzy (przynajmniej potencjalną) możliwość zwiększenia emerytury wojskowej przez doliczenie do wysługi emerytalnej „stażu cywilnego”. Sytuacja prawna tych żołnierzy może być oceniana co najwyżej jako podobna do żołnierzy powołanych do służby po dniu 1 stycznia 1999 r. Podobieństwo obu tych grup polega wyłącznie na tym, że jedni i drudzy są żołnierzami zawodowymi, ale posiadającymi różne uprawnienia w zakresie sposobu obliczania ich emerytur. Jest to zatem dozwolone naruszenie zasady równości. Po pierwsze, celem oraz treścią wprowadzonego przez ustawodawcę zróżnicowania jest „wpasowanie” żołnierzy pozbawionych prawa do wzrostu emerytury wojskowej z tytułu doliczenia „stażu cywilnego” w nowy system ubezpieczeń społecznych, opierający się na zdefiniowanej składce, która w dużym stopniu oznacza realizację zasady wzajemności składki i prawa do świadczenia oraz abstrahuje od solidarnościowego charakteru świadczeń zabezpieczeniowych. Po drugie, moment wprowadzenia tej dyferencjacji wskazuje na związek z przyjętym w ustawie emerytalnej procesem stopniowego wygaszania dotychczasowych uprawnień emerytalnych na rzecz jednolitego, powszechnego systemu. Proces stopniowego wygaszania „starych” uprawnień emerytalnych w ustawie emerytalnej został wprawdzie oparty przede wszystkim na wieku, jednakże łatwo zauważyć jego adekwatność w odniesieniu do daty powołania do służby, decydującej o zakresie regulacji zaopatrzeniowych. Po trzecie, wspomniana dyferencjacja ma charakter proporcjonalny, gdyż bilansuje ją regulacja art. 18i ustawy zaopatrzeniowej. Po czwarte, trudne do pogodzenia z zasadami sprawiedliwości społecznej byłoby postawienie jednych żołnierzy powołanych do służby przed dniem 2 stycznia 1999 r. w sytuacji lepszej (a przez to nierównej) od takich samych żołnierzy, którym wzrost emerytury wojskowej z tytułu uwzględnienia samych okresów służby pozwalałby na uzyskanie tego świadczenia w wysokości tylko nieznacznie niższej niż 75% podstawy wymiaru (na przykład 74%).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że budzący wątpliwości interpretacyjne zwrot „z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo 18e ustawy (zaopatrzeniowej)...” użyty wart. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, wykładany z uwzględnieniem reguł gramatycznych, systemowych i funkcjonalnych powinien być rozumiany jako odnoszący się tylko do żołnierzy, których emerytury są obliczane na podstawie tych przepisów (art. 15a, art. 18e), a zatem do żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej odpowiednio po dniu 1 stycznia 1999 r. oraz po dniu 31 grudnia 2012 r. Sąd Apelacyjny uznał, że zapatrywania te, aczkolwiek wyrażone wprost wobec emerytów wojskowych, mają pełne odniesienie do innych tzw. emerytur mundurowych, ze względu na identyczność regulacji.

Przenosząc powyższe rozważania na płaszczyznę sporu Sąd drugiej instancji wskazał, że K. M. jest emerytem mundurowym, który z mocy decyzji Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej z 13 sierpnia 1994 r. nabył od 1 czerwca 1994 r. prawo do emerytury z racji służby w Państwowej Straży Pożarnej przy procentowym wymiarze świadczenia 45,2% z tytułu 18 lat wysługi. Decyzją z 24 stycznia 2010 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA ponownie ustalił wysokość emerytury ubezpieczonego od 1 stycznia 2011 r. przy procentowym wymiarze świadczenia 62,86 % (nie więcej niż 75%), na który składa się doliczenie do wysługi emerytalnej okresu opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne po zwolnieniu ze służby. Od 1 lipca 2014 r., po doliczeniu do wysługi stażu „cywilnego”, emerytura mundurowa jest wypłacana wnioskodawcy w maksymalnym wymiarze, tj. 75 % podstawy wymiaru. Służbę w Państwowej Straży Pożarnej ubezpieczony zaczął odbywać w 1975 r.

Odwołujący się decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Łodzi z 2 listopada 2020 r. nabył prawo do emerytury z FUS, poczynając od 6 października 2020 r. Nie ma zatem wątpliwości, że do ubezpieczonego zastosowanie znajdzie art. 95 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który w razie zbiegu prawa do świadczeń nakazuje wypłatę tylko jednego świadczenia (w tym wypadku emerytury), wyższego lub wybranego przez zainteresowanego. Nie znajdzie natomiast do ubezpieczonego zastosowania art. 95 ust. 2 ustawy

emerytalnej w części wyłączającej stosowanie ust. 1, bowiem nie został on przyjęty do służby po 1 stycznia 1999 r., a takich właśnie funkcjonariuszy dotyczy wyłączenie, o którym stanowi art. 15a ustawy zaopatrzeniowej.

Sąd drugiej instancji skonstatował zatem, że K. M. w ogóle nie należy do „uprzywilejowanej” kategorii emerytów mundurowych, gdyż po pierwsze: nie został powołany do służby po dniu 1 stycznia 1999 r., a po wtóre: jego wypracowane okresy składkowe i nieskładkowe miały wpływ na wysokość emerytury mundurowej.

Kierując się treścią art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS zasadnie organ rentowy zawiesił ubezpieczonemu wypłatę emerytury z ZUS, gdyż ubezpieczony pobiera świadczenie wyższe, jakim jest emerytura mundurowa. Ponieważ wnioskodawca od 1 czerwca 1994 r. ma przyznane prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy zaopatrzeniowej, to zgodnie z art. 173 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie przysługuje mu prawo do ustalenia kapitału początkowego, a w konsekwencji brak jest podstaw do rozważania kwestii rekompensaty za pracę w szczególnych warunkach, która to rekompensata jest przyznawana w formie dodatku do kapitału początkowego. Uznanie za nieważną decyzji ustalającej kapitał początkowy wnioskodawcy z 21 września 2004 r., dokonane decyzją z 30 października 2020 r., pozostaje bez wpływu na zasadność zawieszenia wypłaty emerytury z FUS.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył skargą kasacyjną odwołujący się w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 (występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego) oraz pkt 2 (potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości) k.p.c.

Strona skarżąca wskazała, że wnosi o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, to jest:

1) czy użyte w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej pojęcie „została obliczona na zasadach określonych w art. 15a lub 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin” oznacza

emeryturę, która została przyznana na podstawie wyżej wymienionych przepisów, tzn. niewystarczające jest obliczenie emerytury na zasadach określonych w tych przepisach, a konieczne jest spełnienie także kryteriów podmiotowych w nich określonych (moment powołania do służby wojskowej);

2) czy możliwa jest taka interpretacja przepisów art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, która powodowałaby różnicowanie analogicznej sytuacji emerytów w jednej grupie zawodowej bez istotnej przyczyny.

Następnie, w piśmie z 28 czerwca 2022 r., strona skarżąca rozszerzyła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie, wskazując, że wnosi o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, to jest:

1) czy użyte w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej pojęcie „została obliczona na zasadach określonych w art. 15a lub 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin” oznacza emeryturę, która została przyznana na podstawie wyżej wymienionych przepisów, tzn. niewystarczające jest obliczenie emerytury na zasadach określonych w tych przepisach, a konieczne jest spełnienie także kryteriów podmiotowych w nich określonych (moment powołania do służby wojskowej);

2) czy możliwa jest taka interpretacja przepisów art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, która powodowałaby różnicowanie analogicznej sytuacji emerytów w jednej grupie zawodowej bez istotnej przyczyny;

3) czy w myśl art. 32 Konstytucji RP i określonej w nim konstytucyjnej zasady równości interpretacja art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, która pozwala wypłacać dwa świadczenia jedynie niektórym osobom w ramach jednej grupy emerytalnej, w tym przypadku jedynie niektórym emerytom wojskowym stanowi realizację ww. konstytucyjnej zasady;

4) czy art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, która nakłada na obywatela

obowiązek zabezpieczenia społecznego i ponoszenia składek na zabezpieczenie społeczne, chociaż w momencie wnoszenia składek nie jest możliwe, aby wnoszone składki miały jakikolwiek wpływ na świadczenia emerytalne wnoszącego składki realizuje konstytucyjną zasadę art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, który wskazuje, że obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego;

5) czy przyznanie emerytury „wojskowej” powoduje anulowanie ustalenia kapitału początkowego emerytury „cywilnej” czy też zawieszenie jej wypłaty.

W przedmiocie zaś wskazania uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w zakresie decyzji z 2 listopada 2020 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Łodzi skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, to jest:

1) czy użyte w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej pojęcie „została obliczona na zasadach określonych w art. 15a lub 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin” oznacza emeryturę, która została przyznana na podstawie wyżej wymienionych przepisów, tzn. niewystarczające jest obliczenie emerytury na zasadach określonych w tych przepisach, a konieczne jest spełnienie także kryteriów podmiotowych w nich określonych (moment powołania do służby wojskowej);

2) czy możliwa jest taka interpretacja przepisów art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, która powodowałaby różnicowanie analogicznej sytuacji emerytów w jednej grupie zawodowej bez istotnej przyczyny;

3) czy ubezpieczonemu, urodzonemu po 31 grudnia 1948 r., który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru bez doliczenia okresów składkowych poprzedzających zawodową służbę wojskową, jak i przypadających po zakończeniu tej służby, może być wypłacana jednocześnie emerytura z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przysługująca z tytułu powyższych okresów składkowych (art. 7 ustawy z 10 grudnia 1993 r. o

zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin w związku z art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych)?

4) czy zastosowanie obowiązującej regulacji prawnej w przedmiotowej sprawie nie powoduje nierównego traktowania obywateli i tym samym naruszenia art. 32 Konstytucji RP. Skarżący pobierał bowiem emeryturę wojskową w maksymalnej dopuszczalnej wysokości, a więc 75% podstawy wymiaru (ostatniego uposażenia). Z uwagi na to nie mógł doliczyć stażu cywilnego do swojej emerytury „wojskowej”. Wszystkie lata pracy cywilnej i odprowadzania składek z powyższego powodu w żaden sposób nie wpływają na wysokość pobieranego przez niego świadczenia. Czy powyższe rozumienie obowiązujących przepisów prawa jawi się jako niedyskryminujące i sprawiedliwe?

5) czy w myśl art. 32 Konstytucji RP i określonej w nim konstytucyjnej zasady równości interpretacja art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, która pozwala wypłacać dwa świadczenia jedynie niektórym osobom w ramach jednej grupy emerytalnej, w tym przypadku jedynie niektórym emerytom wojskowym stanowi realizację ww. konstytucyjnej zasady;

6) czy art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, która nakłada na obywatela obowiązek zabezpieczenia społecznego i ponoszenia składek na zabezpieczenie społeczne, chociaż w momencie wnoszenia składek nie jest możliwe, aby wnoszone składki miały jakikolwiek wpływ na świadczenia emerytalne wnoszącego składki realizuje konstytucyjną zasadę art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, który wskazuje, że obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującego się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne

zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz występuje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w

oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Zgodnie natomiast z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; czy z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365 i 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecnictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych

przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepubl.; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

Kwestia, której dotyczyć mają zagadnienia prawne, które zdaniem skarżącego, występują w niniejszej sprawie została już rozstrzygnięta w orzecznictwie Sądu Najwyższego, a mianowicie, w cytowanej zarówno przez Sąd Apelacyjny, jak i przez samego skarżącego, uchwale składu siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21. Co prawda, uchwała ta dotyczyła pobierania emerytur wojskowych łącznie z emeryturą z ustawy emerytalno-rentowej, jednak, co słusznie zauważył Sąd drugiej instancji, nie ma jakichkolwiek przeciwwskazań, aby stosować ją również w przypadku zbiegu prawa do emerytury przysługujących funkcjonariuszom innych służb mundurowych. Sąd Apelacyjny obszernie przytoczył fragmenty uzasadnienia cytowanej uchwały, które wprost odnoszą się do wątpliwości prawnych sformułowanych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie ma zatem potrzeby ich powtarzania w tym miejscu.

Dodać natomiast należy, że strona skarżąca opiera swój wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w znacznej części na przepisach, które nie mają zastosowania w niniejszej sprawie, odwołuje się on bowiem do ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, która nie miała zastosowania do sytuacji ubezpieczonego w niniejszej sprawie, bowiem nie pobiera on emerytury wojskowej i nie był żołnierzem zawodowym, tylko funkcjonariuszem Państwowej Straży Pożarnej, stąd też zastosowanie ma do niego ustawa z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby

Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Anty korupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin i to na jej przepisach powinien opierać się wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Fakt, że cytowana powyżej uchwała Sądu Najwyższego, choć wydana na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, ma zastosowanie również do innych służb mundurowych, nie oznacza, że ich sytuację regulują te same przepisy.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

KK

[f.n]